

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen

Kod: 1.1.3.1

Linda Claesson

Dnr: KS/2025:00144

Yttrande på granskning av lokalförslörjningsprocess från pwc

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

Godkänna yttrandet över revisionsrapporten "Granskning av
lokalförslörjningsprocessen"

Sammanfattning av ärendet

Kommunens revisorer har granskat lokalförslörjningsprocessen och i skrivelse från 2025-02-03 efterfrågat ett svar från kommunstyrelsen. Berörda förvaltningar (teknik- och fastighetsförvaltningen och utbildningsförvaltningen) har även lämnat sina synpunkter som ingår i svaret från kommunstyrelsen.

PwC har på uppdrag av Botkyrka kommuns förtroendevalda revisorer genomfört granskning av kommunens lokalförslörjningsprocess.

Revisorernas samlade bedömning är att kommunstyrelsen, teknik- och fastighetsnämnden samt utbildningsnämnden delvis har ändamålsenliga processer för att säkerställa lokalförslörjningsbehovet.

Ärendet

PwC har på uppdrag av Botkyrka kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning, "Granskning av lokalförslörjningsprocessen".

Granskningen har syftat till att besvara följande revisionsfrågor:

Finns det ändamålsenliga styrande dokument med riktlinjer och rutiner för lokalförslörjningsprocessen med tydliga roller och ansvar?

Bedrivs lokalförsörjningsprocessen med tillräcklig framförhållning och med ett långsiktigt perspektiv, med beaktande av behov som drivs av demografisk utveckling, ändamålsenliga lokaler och reinvesteringsbehov i övrigt, samt med koppling till fysisk planering?

Finns tillräckliga beslutsunderlag på kort och lång sikt med lokal- och funktionsprogram, handlingsalternativ, risk- och konsekvensanalyser och koppling till finansiella förutsättningar?

Sker en ändamålsenlig och effektiv hantering från identifierade behov och en faktiskt realiserad lokalförsörjning, med fortlöpande dialog och avstämning/uppföljning?

Efter genomförd granskning rekommenderas kommunen att:

1. Utveckla och ta fram generella lokal- och funktionsprogram för pedagogiska lokaler, i syfte att underlätta arbetet med planering och utformning av nya lokaler
2. Utveckla risk- och konsekvensbedömningar i investeringsunderlagen
3. Utred kommunens arbete med befolkningsprognoser för att säkerställa att de håller en hög kvalitet
4. Komplettera styrdokument kopplade till lokalförsörjningen så att det framgår hur uppföljning av enskilda investeringar och den kommunövergripande lokalbehovsplanen ska ske

Kommunstyrelsens yttrande över revisionsrapporterna

Rekommendationer och kommunstyrelsens yttranden över dessa redogörs nedan.

Lokalförsörjningsprocessen i Botkyrka kommun är indelad i tre olika delar som också beskrivs i rapporten. Revisionen har fokuserat på vissa delar i lokalförsörjningsprocessen, med mycket fokus på del 1 (Planera för lokalresurser), men även vissa delar ur del 2 (Förändring av lokalkapacitet) och 3 (Förvaltning av byggnader och fastigheter). Ett fortsatt förbättringsarbete av lokalförsörjningsprocessen pågår där även delar som inte är granskade i denna rapport kommer att utvecklas och förbättras för att få en bättre fungerande lokalförsörjningsprocess.

I den granskning som genomfördes 2019 avseende kommunens investeringsstyrning och lokalförsörjning var den samlade bedömningen att kommunens processer för planering och anskaffning av lokaler hade väsentliga brister. Flera av de rekommendationer som då föreslogs har genomförts, till exempel har lokalförsörjningsprocessens del 1 "Planera för lokalresurser" dokumenterats där ett årshjul som hänger ihop med mål- och budgetprocessen ingår samt att ansvarsfördelning mellan olika förvaltningar

och roller har tydliggjorts. Annat förbättringsarbete som pågår är att säkerställa att förstudier genomförs och att förbättra kvaliteten i dessa.

Vi har observerat en del skrivningar i revisionsrapporten "Granskning av lokalförsörjningsprocessen" som är felaktiga. De av störst betydelse beskrivs nedan:

- Står på vissa ställen "kommunövergripande lokalbehovsplan", i Botkyrka kommun benämner vi det "kommunövergripande lokalförsörjningsplan".
- Framgår i rapporten att teknik- och fastighetsnämndens reglemente inte innehåller avsnitt med bäring på granskningsområdet men i reglementet beskrivs ansvar för hyresgäst/hyresvärdrollen, byggherrerollen och ansvar för fastighetsförvaltning som är delar i lokalförsörjningsprocessen.
- I granskningsrapporten framgår att bolagen inte ingår, men vissa bolag ingår i kommunens lokalförsörjningsprocess. Bolaget Upplev Botkyrka AB tar till exempel fram en lokalbehovsplan varje år.
- När det gäller skrivningen om att vi tidigare arbetat med ett fyraårsperspektiv gäller det investeringsprocessen och inte lokalförsörjningsprocessen. När riktlinjen för investeringar beslutades i kommunfullmäktige 2018 infördes en 10-årig investeringsplan.
- Gällande lokalbankens ansvar är det i nuläget inte beslutat att det ska övergå till kommunstyrelseförvaltningen. Utredning av ansvarsfrågan pågår.
- Investeringsstrategen på kommunstyrelseförvaltningen gör ingen genomgång av statusen på samtliga fastigheter som beskrivs, utan en genomgång görs av uppdaterad investeringsplan inklusive alla fastighetsinvesteringsprojekt.
- Utbildningsnämndens investeringsbudget uppgick inte till 2 848,9 mnkr under 2023, utan 20,8 mnkr. Alla fastighetsinvesteringar budgeteras hos teknik- och fastighetsnämnden oavsett vilken verksamhetsförvaltning lokalbehovet berör.

Rekommendation 1

Utveckla och ta fram generella lokal- och funktionsprogram för pedagogiska lokaler, i syfte att underlätta arbetet med planering och utformning av nya lokaler.

Kommunstyrelsens yttrande

Generella lokal- och funktionsprogram finns för de typer av lokaler som det finns behov av. Avseende pedagogiska lokaler finns det generella lokal- och funktionsprogram för förskolor som baseras på SKR:s underlag. Det finns ett generellt lokal- och funktionsprogram för grundskolor som bearbetas inför varje separat lokalbehov. För gymnasieskola tas lokal- och funktionsprogram fram utifrån de specifika lokalbehov som uppstår.

Förbättringsarbete kring lokal- och funktionsprogram pågår där det för varje nytt generellt lokalprogram hålls en workshop med deltagare från teknik- och fastighetsförvaltningen och den beställande verksamhetsförvaltningen för att förbättra lokal- och funktionsprogrammet. Detta kommer även att ske för kommande lokalbehov för utbildningsförvaltningen.

Rekommendation 2

Utveckla risk- och konsekvensbedömningar i investeringsunderlagen

Kommunstyrelsens yttrande

I investeringsprocessen finns en övergripande beskrivning att det ska finnas med en risk- och konsekvensbedömning, men för olika typer av investeringsprojekt är behoven olika. I mallen för beslutsunderlagen för alla investeringsprojekt ingår en risk- och konsekvensbedömning. För fastighetsinvesteringar pågår arbete inom teknik- och fastighetsförvaltningen för att förbättra risk- och konsekvensbedömningar. I och med införandet av projektstyrningssystem hos teknik- och fastighetsförvaltningen kommer risk- och konsekvensbedömningarna för fastighetsinvesteringsprojekt att förbättras.

Rekommendation 3

Utred kommunens arbete med befolkningsprognoser för att säkerställa att de håller en hög kvalitet

Kommunstyrelsens yttrande

Kommunens befolkningsprognoser bygger på SCB:s senaste antaganden om födelsetal, dödsrisker och in- och utflyttningsrisker, samt antaganden om bostadsbyggandet i kommunen. Förutsättningarna som var för några år sedan har förändrats med bland annat lägre födelsetal och invandring än förväntat till följd av förändringar i konjunkturen och det geopolitiska läget. SCB skruvade ned sin prognos 2024 för riket med 250 000 invånare 2033 jämfört med prognosen som togs fram 2022.

Förbättringsarbetet är ständigt pågående gällande bland annat framtagning av befolkningsprognoser med längre tidshorisont.

Rekommendation 4

Komplettera styrdokument kopplade till lokalförsörjningen så att det framgår hur uppföljning av enskilda investeringar och den kommunövergripande lokalbehovsplanen ska ske

Kommunstyrelsens yttrande

I styrdokumentet ”Planera för lokalresurser” (del 1 i lokalförsörjningsprocessen), beskrivs att det varje år ska göras en uppföljning både gällande delprocessen men även av den kommunövergripande lokalförsörjningsplanen (Botkyrka kommun har ingen kommunövergripande lokalbehovsplan). Vid nästkommande årliga

utvärdering ska även behov ses över kring hur vi kan förbättra uppföljningen av lokalförsörjningsplanen.

När det gäller uppföljning av investeringsprojekten finns det beskrivet i Riktlinjen för investeringar och i anvisningen för investeringsprocessen. Den är på en övergripande nivå då den gäller alla investeringsprojekt. I anvisningar till delåren och verksamhetsberättelsen finns även en mer detaljerad beskrivning kring uppföljning av investeringsprojekt. För fastighetsinvesteringar hanteras den i delprocess 2 "Förändring av lokalkapacitet" – projektprocessen. Utvärdering och uppföljning av projektgenomförande av fastighetsinvesteringar kommer att vidareutvecklas för att bidra med erfarenhetsåterföring till kommande projekt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Tidigare granskning från 2019 avseende lokalförsörjningsprocessen visade på väsentliga brister. Utvecklingsarbete har därefter skett som har förbättrat lokalförsörjningsprocessen avsevärt. Det finns fortfarande förbättringsarbete som behöver göras där fokus kommer att ligga på samordning mellan de olika delarna i lokalförsörjningsprocessen. En viktig del i lokalförsörjningsprocessen är att ha kontroll på nuläget i form av teknisk status och skick i byggnaderna och lokalernas kapacitet där fortsatt arbete sker för att uppnå kunskap om nuläget.

Barnkonsekvensanalys

Yttrandet på granskningsrapporten om lokalförsörjningsprocessen bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Ekonomiska konsekvenser

Yttrandet av granskningsrapporten medför inga ekonomiska konsekvenser.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2025-03-27 – Yttrande på granskning av lokalförsörjningsprocess från pwc
- Rapport januari 2025 – Granskning av lokalförsörjningsprocessen

Fastställd av

Chris Österlund
Kommundirektör

Stefano Prestinoni
Ekonomi- och kanslidirektör

Skickas till

Teknik- och fastighetsnämnden
Utbildningsnämnden
Kommunens revisorer